

Erityishaasteet sote-markkinoiden avaamisessa

Aalto yliopisto, taloustieteen laitos

30.11.2017

- ▶ Bronnenberg, Bart, Jean-Pierre Dube and Matthew Gentzkow 2012. The Evolution of Brand Preferences: Evidence from Consumer Migration. *American Economic Review* 102, 2472-2508.
- ▶ kts. myös <http://www.economist.com/node/17090924>.

- ▶ Bronnenberg, Bart, Jean-Pierre Dube and Matthew Gentzkow 2012. The Evolution of Brand Preferences: Evidence from Consumer Migration. *American Economic Review* 102, 2472-2508.
- ▶ kts. myös <http://www.economist.com/node/17090924>.

Kilpailu ja alalle tulo

- ▶ Taloustieteessä vankkaa näyttöä siitä, että uuden kilpailun uhka on keskeinen markkinoiden toimivuuden edellytys.
1. Sääntelijän tulee miettiä sääntelyn vaikutuksia alalle tuloon.
  2. Kiinteiden kustannusten koko (=sote-keskuksen koko) suhteessa markkinoihin keskeinen parametri.

Kilpailu ja alalle tulo

- ▶ Taloustieteessä vankkaa näyttöä siitä, että uuden kilpailun uhka on keskeinen markkinoiden toimivuuden edellytys.
1. Sääntelijän tulee miettiä sääntelyn vaikutuksia alalle tuloon.
  2. Kiinteiden kustannusten koko (=sote-keskuksen koko) suhteessa markkinoihin keskeinen parametri.

Kilpailu ja alalle tulo

- ▶ Taloustieteessä vankkaa näyttöä siitä, että uuden kilpailun uhka on keskeinen markkinoiden toimivuuden edellytys.
1. Sääntelijän tulee miettiä sääntelyn vaikutuksia alalle tuloon.
  2. Kiinteiden kustannusten koko (=sote-keskuksen koko) suhteessa markkinoihin keskeinen parametri.

Markkinoiden avaus

- ▶ Uusien suurten markkinoiden avaaminen harvinaista. 2 keskeistä kysymystä:
  1. Miten asiakkaat valitsevat (ensimmäisen) palveluntarjoajan?
  2. Miten herkkiä asiakkaat ovat vaihtamaan palveluntarjoajaa?

Markkinoiden avaus

- ▶ Uusien suurten markkinoiden avaaminen harvinaista. 2 keskeistä kysymystä:
  1. Miten asiakkaat valitsevat (ensimmäisen) palveluntarjoajan?
  2. Miten herkkiä asiakkaat ovat vaihtamaan palveluntarjoajaa?

Markkinoiden avaus

- ▶ Uusien suurten markkinoiden avaaminen harvinaista. 2 keskeistä kysymystä:
  1. Miten asiakkaat valitsevat (ensimmäisen) palveluntarjoajan?
  2. Miten herkkiä asiakkaat ovat vaihtamaan palveluntarjoajaa?

Ensimmäisen palveluntarjoajan valinta

- ▶ Markkinoiden toimivuus edellyttää informoituja kuluttajan valintoja.
1. Mitkä olisivat asiakkaiden valintakriteerit jos kaikki tieto saatavilla?
  2. Mitkä ovat asiakkaiden tosiasialliset valintakriteerit?

Ensimmäisen palveluntarjoajan valinta

- ▶ Markkinoiden toimivuus edellyttää informoituja kuluttajan valintoja.
1. Mitkä olisivat asiakkaiden valintakriteerit jos kaikki tieto saatavilla?
  2. Mitkä ovat asiakkaiden tosiasialliset valintakriteerit?

Ensimmäisen palveluntarjoajan valinta

- ▶ Markkinoiden toimivuus edellyttää informoituja kuluttajan valintoja.
1. Mitkä olisivat asiakkaiden valintakriteerit jos kaikki tieto saatavilla?
  2. Mitkä ovat asiakkaiden tosiasialliset valintakriteerit?

Esimerkki #1: teleoperaattorit

- ▶ Alussa entiset telemonopolit hallitsevassa asemassa.
1. Operaattorin vaihto hankalaa.
  2. Numeronsiirto.

Esimerkki #1: teleoperaattorit

- ▶ Alussa entiset telemonopolit hallitsevassa asemassa.
1. Operaattorin vaihto hankalaa.
  2. Numeronsiirto.

Esimerkki #1: teleoperaattorit

- ▶ Alussa entiset telemonopolit hallitsevassa asemassa.
1. Operaattorin vaihto hankalaa.
  2. Numeronsiirto.

Esimerkki #2: sähkömarkkinat

The screenshot displays a search results page for electricity contracts. The page is divided into several sections, each representing a different offer. Each offer includes the price per year, the contract type, the company name, and a button to view details or sign up.

Price / Year	Contract Type	Company	Action
115€ /vuosi	61 € keskimääräistä edullisempi Toistaiseksi voimassa oleva, hinta voi muuttua	Lumo Energia MARKKINAHINTA, Katso myös Game of Thrones -etumme! Kausisähkö	Lumo Energia Oy Tutustu / Tee sopimus
115€ /vuosi	61 € keskimääräistä edullisempi Toistaiseksi voimassa oleva, muuttuva hinta	Kraft Kuukausi-spot tarjous Yleissähkö Energian hinta 3,59 snt/kWh.	Finkraft Tutustu / Tee sopimus
115€ /vuosi	61 € keskimääräistä edullisempi Toistaiseksi voimassa oleva, muuttuva hinta	Lumo Energia MARKKINAHINTA, Katso myös Game of Thrones -etumme!	Lumo Energia Oy Tutustu / Tee sopimus
172€ /vuosi	4 € keskimääräistä edullisempi Määräaikainen, vähintään 18 kk	KSS Tuuli 24 kk aikasähkö Yösähkö	KSS Energia Oy Tutustu / Tee sopimus
172€ /vuosi	4 € keskimääräistä edullisempi Toistaiseksi voimassa oleva, hinta voi muuttua	Vuodenaikasähkö Kausisähkö	Seinäjoen Energia Oy Tutustu / Tee sopimus
172€ /vuosi	4 € keskimääräistä edullisempi Määräaikainen, vähintään 18 kk	TAKUU-sähkö sopimus (kausisähkö) Kausisähkö	Energiakauppa.fi Tutustu / Tee sopimus

The browser window shows the search query "Löydä paras sähkö sopimus" and the URL "https://sahkovertailu.fi/sahkosopimus/vertaa#".

- ▶ Giulietti, Monica, Matthijs Wildenbeest and Michael Waterson, 2014. Estimation of Search Frictions in the British Electricity Market. *Journal of Industrial Economics*, 62, 555-590.

Esimerkki #2: sähkömarkkinat

The screenshot displays a search results page for electricity contracts. The browser's address bar shows the URL <https://sahkovertailu.fi/sahkosopimus/vertaa#>. The page lists several offers:

Price / Year	Contract Details	Provider	Action
115€ /vuosi	61 € keskimääräistä edullisempi Toistaiseksi voimassa oleva, hinta voi muuttua Lumo Energia MARKKINAHINTA, Katso myös Game of Thrones -etumme! Kausisähkö	Lumo Energia Oy	Tutustu / Tee sopimus
115€ /vuosi	61 € keskimääräistä edullisempi Toistaiseksi voimassa oleva, muuttuva hinta Kraft Kuukausi-spot tarjous Yleissähkö Energian hinta 3,59 snt/kWh.	Finkraft	Tutustu / Tee sopimus
115€ /vuosi	61 € keskimääräistä edullisempi Toistaiseksi voimassa oleva, muuttuva hinta Lumo Energia MARKKINAHINTA, Katso myös Game of Thrones -etumme!	Lumo Energia Oy	Tutustu / Tee sopimus
172€ /vuosi	4 € keskimääräistä edullisempi Määräaikainen, vähintään 18 kk KSS Tuuli 24 kk aikasähkö Yösähkö	KSS Energia Oy	Tutustu / Tee sopimus
172€ /vuosi	4 € keskimääräistä edullisempi Toistaiseksi voimassa oleva, hinta voi muuttua Vuodenaikasähkö Kausisähkö	Seinäjoen Energia Oy	Tutustu / Tee sopimus
172€ /vuosi	4 € keskimääräistä edullisempi Määräaikainen, vähintään 18 kk TAKUU-sähkösoipimus (kausisähkö) Kausisähkö	Energiakauppa.fi	Tutustu / Tee sopimus

- ▶ Giulietti, Monica, Matthijs Wildenbeest and Michael Waterson, 2014. Estimation of Search Frictions in the British Electricity Market. *Journal of Industrial Economics*, 62, 555-590.

Esimerkki #3: sotemarkkinat

- ▶ Abaluck, Jason and Jonathan Gruber, 2011. Choice Inconsistencies among the Elderly: Evidence from Plan Choice in the Medicare Part D Program. *American Economic Review*, 101, 1180-1210.
- ▶ Medicare Part D: (lisä)-lääkevakuutus.
- ▶ 3 erilaista vakuutus sopimustyyppiä.
- ▶ Laajat valintamahdollisuudet: vuonna 2006 vähintään 27 vaihtoehtoa.

Esimerkki #3: sotemarkkinat

- ▶ Abaluck, Jason and Jonathan Gruber, 2011. Choice Inconsistencies among the Elderly: Evidence from Plan Choice in the Medicare Part D Program. *American Economic Review*, 101, 1180-1210.
- ▶ Medicare Part D: (lisä)-lääkevakuutus.
  - ▶ 3 erilaista vakuutus sopimustyyppiä.
  - ▶ Laajat valintamahdollisuudet: vuonna 2006 vähintään 27 vaihtoehtoa.

Esimerkki #3: sotemarkkinat

- ▶ Abaluck, Jason and Jonathan Gruber, 2011. Choice Inconsistencies among the Elderly: Evidence from Plan Choice in the Medicare Part D Program. *American Economic Review*, 101, 1180-1210.
- ▶ Medicare Part D: (lisä)-lääkevakuutus.
- ▶ 3 erilaista vakuutus sopimustyyppiä.
- ▶ Laajat valintamahdollisuudet: vuonna 2006 vähintään 27 vaihtoehtoa.

Esimerkki #3: sotemarkkinat

- ▶ Abaluck, Jason and Jonathan Gruber, 2011. Choice Inconsistencies among the Elderly: Evidence from Plan Choice in the Medicare Part D Program. *American Economic Review*, 101, 1180-1210.
- ▶ Medicare Part D: (lisä)-lääkevakuutus.
- ▶ 3 erilaista vakuutus sopimustyyppiä.
- ▶ Laajat valintamahdollisuudet: vuonna 2006 vähintään 27 vaihtoehtoa.

Esimerkki #3: sotemarkkinat

- ▶ 73% yli 65-vuotiaista: liian vaikeaa...
- ▶ 90% lääkäreistä ja apteekkareista samaa mieltä.

Esimerkki #3: sotemarkkinat

- ▶ 73% yli 65-vuotiaista: liian vaikeaa...
- ▶ 90% lääkäreistä ja apteekkareista samaa mieltä.

Esimerkki #3: sotemarkkinat

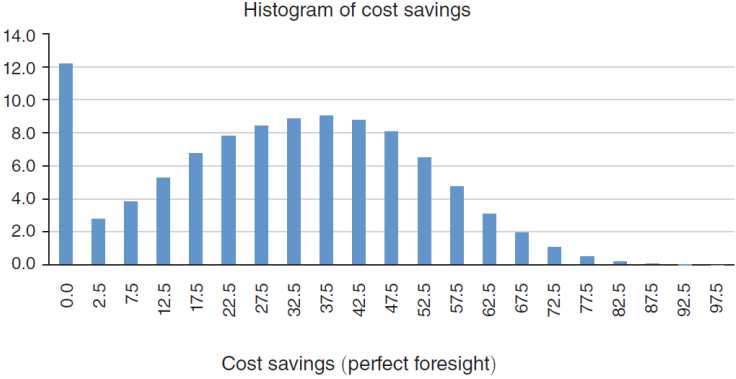

FIGURE 1. HISTOGRAM OF COST SAVINGS FROM SWITCHING TO LOWEST-COST PLAN (*Percents*)

Esimerkki #3: sotemarkkinat

- ▶ Keskimääräinen säätö >30%.
- ▶ Handel, Benjamin, 2013. Adverse Selection and Inertia in Health Insurance Markets: When Nudging Hurts. American Economic Review 103, 7, 2643-2682.
- ▶ 11% niistä joiden nykyinen vakuutus kalliimpi kuin vaihtoehto...
- ▶ vaihtavat.

Esimerkki #3: sotemarkkinat

- ▶ Keskimääräinen säätö >30%.
- ▶ Handel, Benjamin, 2013. Adverse Selection and Inertia in Health Insurance Markets: When Nudging Hurts. American Economic Review 103, 7, 2643-2682.
- ▶ 11% niistä joiden nykyinen vakuutus kalliimpi kuin vaihtoehto...
- ▶ vaihtavat.

Esimerkki #3: sotemarkkinat

- ▶ Keskimääräinen säätö >30%.
- ▶ Handel, Benjamin, 2013. Adverse Selection and Inertia in Health Insurance Markets: When Nudging Hurts. American Economic Review 103, 7, 2643-2682.
- ▶ 11% niistä joiden nykyinen vakuutus kalliimpi kuin vaihtoehto...
- ▶ vaihtavat.

Esimerkki #3: sotemarkkinat

- ▶ Keskimääräinen säätö >30%.
- ▶ Handel, Benjamin, 2013. Adverse Selection and Inertia in Health Insurance Markets: When Nudging Hurts. American Economic Review 103, 7, 2643-2682.
- ▶ 11% niistä joiden nykyinen vakuutus kalliimpi kuin vaihtoehto...
- ▶ vaihtavat.

Sotemarkkinat

- ▶ Työterveystuottajat.
- ▶ Maantieteellinen sijoittuminen.
- ▶ Keskusten sulkeminen.

Sotemarkkinat

- ▶ Työterveystuottajat.
- ▶ Maantieteellinen sijoittuminen.
- ▶ Keskusten sulkeminen.

Sotemarkkinat

- ▶ Työterveystuottajat.
- ▶ Maantieteellinen sijoittuminen.
- ▶ Keskusten sulkeminen.

Sotemarkkinat

- ▶ **Asiakas ei maksa (täyttä) hintaa.**
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostamassa.
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostanut.
- ▶ Ei sittenkään kun on saanut hoitoa.
- ▶ Vaihtajat mahdollisesti “huonoja” riskejä.
- ▶ ...vaikutukset kannustimille tulla markkinoille.

Sotemarkkinat

- ▶ Asiakas ei maksa (täyttä) hintaa.
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostamassa.
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostanut.
- ▶ Ei sittenkään kun on saanut hoitoa.
- ▶ Vaihtajat mahdollisesti “huonoja” riskejä.
- ▶ ...vaikutukset kannustimille tulla markkinoille.

Sotemarkkinat

- ▶ Asiakas ei maksa (täyttä) hintaa.
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostamassa.
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostanut.
- ▶ Ei sittenkään kun on saanut hoitoa.
- ▶ Vaihtajat mahdollisesti “huonoja” riskejä.
- ▶ ...vaikutukset kannustimille tulla markkinoille.

Sotemarkkinat

- ▶ Asiakas ei maksa (täyttä) hintaa.
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostamassa.
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostanut.
- ▶ Ei sittenkään kun on saanut hoitoa.
- ▶ Vaihtajat mahdollisesti “huonoja” riskejä.
- ▶ ...vaikutukset kannustimille tulla markkinoille.

Sotemarkkinat

- ▶ Asiakas ei maksa (täyttä) hintaa.
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostamassa.
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostanut.
- ▶ Ei sittenkään kun on saanut hoitoa.
- ▶ Vaihtajat mahdollisesti “huonoja” riskejä.
- ▶ ...vaikutukset kannustimille tulla markkinoille.

Sotemarkkinat

- ▶ Asiakas ei maksa (täyttä) hintaa.
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostamassa.
- ▶ Asiakas ei tiedä mitä on ostanut.
- ▶ Ei sittenkään kun on saanut hoitoa.
- ▶ Vaihtajat mahdollisesti “huonoja” riskejä.
- ▶ ...vaikutukset kannustimille tulla markkinoille.